

Súd: Najvyšší súd SR
Spisová značka: 7Sžsk/31/2017
Identifikačné číslo spisu: 8015200925
Dátum vydania rozhodnutia: 10.04.2019
Meno a priezvisko: JUDr. Viola Takáčová
Funkcia: sudca
ECLI: ECLI:SK:NSSR:2019:8015200925.1

UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky v právnej veci žalobcu: K. D., K. XX, W. T. zastúpený Advokátskou kanceláriou V4 legal, s.r.o., Tvrdého 4, Žilina, proti žalovanej: Sociálnej poisťovni, ústredie, so sídlom v Bratislave, Ul. 29. augusta č. 8-10, Bratislava, o preskúmanie zákonnosti postupu a rozhodnutia Sociálnej poisťovne, pobočka Svidník, zo dňa 8. augusta 2013, č. 700-4160-53/2013-SL, o kasačnej sťažnosti žalobcu proti uzneseniu Krajského súdu v Prešove zo 16. marca 2017, č.k. 14Scud/2/2015 - 199, takto

rozhodol:

Najvyšší súd Slovenskej republiky kasačnú sťažnosť proti uzneseniu Krajského súdu v Prešove zo dňa 16. marca 2017, č.k. 14Scud/2/2015-199, z a m i e t a .

Žalobcovi súd nárok na náhradu trov konania n e p r i z n á v a .

Odôvodnenie

I.

1. Krajský súd v Prešove napadnutým uznesením zo dňa 16. marca 2017, č.k. 14Scud/2/2015 - 199 zastavil konanie o žalobe doručenej správneho súdu dňa 22. septembra 2015, ktorou sa žalobca domáhal uloženia povinnosti žalovanej, resp. jej organizačnej zložke Sociálnej poisťovni, pobočka Stará Ľubovňa doručiť mu rozhodnutie č. 700-4160-53/2013-SL zo dňa 8. augusta 2013, odloženia vykonateľnosti tohto rozhodnutia a náhrady trov konania, alternatívne preskúmania zákonnosti rozhodnutia a postupu správneho orgánu Sociálnej poisťovne, pobočky Stará Ľubovňa zo dňa 17. apríla 2017, č. 2115-15/2014-SK. Súčasne krajský súd rozhodol o náhrade trov konania tak, že ich náhradu žiadnemu z účastníkov nepriznal.

2. Z odôvodnenia uvedeného uznesenia vyplýva, že v predmetnej veci ide o správnu žalobu v sociálnych veciach, keďže podľa § 199 ods. 1 písm. a/ SSP - sociálnymi vecami sa na účely tohto zákona rozumie rozhodovanie Sociálnej poisťovne. Sociálna poisťovňa, pobočka Stará Ľubovňa rozhodnutím č. 700-4160-53/2013-SL zo dňa 8. augusta 2013 rozhodla, že K. nevzniklo poistenie, povinné dôchodkové

poistenie a povinné poistenie v nezamestnanosti od 1. júla 2012. Rozhodnutie bolo doručované K. D. do vlastných rúk. Podľa pripojenej kópie doručky rozhodnutie prevzala jeho sestra 19. augusta 2013. Odvolaním voči uvedenému rozhodnutiu, ktoré žalobca dňa 20. septembra 2013, sa domáhal jeho zrušenia namietajúc nezákonnosť postupu konania podľa § 185 ods. 4 a § 173 ods. 2 zákona č. 461/2003 Z.z. o sociálnom poistení v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o sociálnom poistení“) a čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky, neúplné zistenie skutkového stavu a nesprávne posúdenie veci, neprihliadnutie na dôkazy predložené v konaní zamestnávateľom.

3. Sociálna poisťovňa, ústredie na odvolanie žalobcu reagovala vyjadrením, v ktorom mu oznámila, že podľa § 215 ods. 2 zákona o sociálnom poistení odvolanie možno podať v lehote 30 dní odo dňa oznámenia rozhodnutia, pričom rozhodnutie prevzal 19. augusta 2013 a odvolanie bolo podané na poštovú prepravu 20. septembra 2013, t.j. po zákonom ustanovenej lehote na podanie odvolania, ktorej posledný deň bol 18. septembra 2013. Rozhodnutie po márnom uplynutí lehoty nadobudlo právoplatnosť dňa 19. septembra 2013 a už nie je napadnuteľné riadnym opravným prostriedkom.

4. Krajský súd postupom v súlade s § 491 ods. 1 Správneho súdneho poriadku (SSP) konštatoval, že Správny súdny poriadok v ustanovení § 199 ods. 3 upravuje, že ak nie je v tejto hlave ustanovené inak, použijú sa na konanie v sociálnych veciach ustanovenia o konaní o všeobecnej žalobe a v ďalšom cituje ustanovenie § 179 SSP. V ďalšom konštatoval, že tretia hlava Správneho súdneho poriadku nemá osobitné ustanovenie o opomenutom účastníkovi konania.

5. Krajský súd na základe zisteného skutkového stavu po preskúmaní žaloby a dôvodov, ktoré v nej uvádzal žalobca dospel k záveru, že v tomto konaní nie je oprávnený skúmať, či žalobca bol alebo nebol opomenutým účastníkom správneho konania.

6. Citujúc právnu úpravu ustanovenú v §160 ods. 1 až 3 Civilného sporového poriadku v spojení s § 25 SSP krajský súd uviedol, že spornou otázkou medzi žalobcom a Sociálnou poisťovňou, ústredím bolo právne posúdenie správnosti alebo nesprávosti doručenia prvostupňového rozhodnutia Sociálnej poisťovne, pobočka Stará Ľubovňa, a to, či ide iba o oznámenie rozhodnutia alebo rozhodnutie má byť žalobcovi doručené do vlastných rúk. Z obsahu vyjadrenia Sociálnej poisťovne, ústredia k oneskorene podanému odvolaniu zo dňa 20. septembra 2013 bola žalovanou riešená právna otázka namietaná žalobcom. Pre posúdenie otázky preskúmateľnosti rozhodnutia alebo inej listiny bez ohľadu na to, či boli vydané vo formalizovanom procese alebo mimo formalizovaného procesu v predmetnej veci podľa zákona o sociálnom poistení bolo primárne posúdenie, či sa rozhodovalo o subjektívnom práve žalobcu. Krajský súd dospel k záveru, že takouto listinou je citované vyjadrenie žalovanej Sociálnej poisťovne, ústredie v Bratislave, ktoré mal možnosť žalobca napadnúť žalobou v zákonom stanovenej lehote. Zákon o sociálnom poistení neobsahuje ustanovenia upravujúce postup Sociálnej poisťovne, ústredia, ak je odvolanie podané podľa jej názoru oneskorene.

7. Citujúc právnu úpravu ustanovenú v § 99 písm. b/ SSP vzhľadom na zistenia správneho súdu a zákonnú úpravu krajský súd konanie zastavil.

8. O trovách konania krajský súd rozhodol podľa § 170 písm. b/ SSP, podľa ktorého žiaden z účastníkov konania nemá právo na náhradu trov konania, ak konanie bolo zastavené.

II.

9. Vo včas podanej kasačnej sťažnosti z dôvodov uvedených v ust. § 440 ods. 1 písm. g/ a h/ SSP sa žalobca nestotožnil s výkladom ust. § 179 ods. 1 písm. b/, § 215 ods. 2 a § 212 ods. 1 SSP a právnym posúdením veci zo strany krajského súdu.

10. Vyjadril názor, že krajský súd rozhodol arbitrárne o žalobnom návrhu, nakoľko svoje skutkové zistenia a právne závery riadne neodôvodnil, vo svojich právnych záveroch sa obmedzil na konštelácie

výsledkov jeho hodnotenia bez logického vysvetlenia zistených skutočností s použitím súvisiacich právnych ustanovení.

11. Uviedol, že zásadným argumentom krajského súdu, z dôvodu ktorého odmietol žalobný návrh bola skutočnosť, že správna žalobca žalobcu nie je žalobou opomenutého účastníka v zmysle § 179 a nasl. SSP, nakoľko základnou podmienkou legitímneho využitia tohto procesného inštitútu je skutočnosť, že žalobcovi napadnuté rozhodnutie správneho orgánu nebolo doručené vôbec. Žalobca s ohľadom na uvedené zdôraznil, že správny súd prvého stupňa sa vôbec nezaoberal opodstatnenosťou námietky, a síce že mu napadnuté rozhodnutie Sociálnej poisťovne, pobočka Stará Ľubovňa č. 700-4160-53/2013-SL zo dňa 8. augusta 2013 skutočne doručené nebolo. Za spravodlivý preto považuje postup, ktorým napadol návrhom rozhodnutie žalovaného rozhodnutie Sociálnej poisťovne, pobočka Stará Ľubovňa č. 700-4160-53/2013-SL zo dňa 8. augusta 2013, ktoré zasahuje do jeho subjektívnych práv a nie vyjadrenie žalovanej Sociálnej poisťovne, ústredie zo dňa 27. novembra 2013.

12. V súvislosti s vyššie uvedeným názorom zdôraznil, že zákon o sociálnom poistení nepozná právny inštitút, ktorý by oprávňoval druhostupňový správny orgán preskúmať aj oneskorene podané odvolanie z toho pohľadu, či umožňuje zrušiť napadnuté rozhodnutie mimo odvolacieho konania. Žalobca na rozdiel od právnej úpravy uvedenej v zákone č. 71/1967 Zb. o správnom konaní v znení neskorších predpisov poukázal na to, že právna úprava právneho poriadku sa na osobitné správne konanie podľa Zákonom o sociálnom poistení nevzťahuje. Uznesenie krajského súdu je preto v rozpore s čl. 6 ods. 1 Ústavy a čl. 6 ods. 1 Dohovoru a je aj v rozpore s právnym názorom vysloveným v ústavnom náleze III. ÚS 90/2015.

13. Žalobca nespochybnil, že Sociálna poisťovňa, ústredie Bratislava a Sociálna poisťovňa, pobočka v Starej Ľubovni sú v zmysle zákona o sociálnom poistení organizačné zložky sociálnej poisťovne a nejde o identické subjekty, avšak tento právny predpis je podriadený Koordinačným nariadeniam v oblasti sociálneho zabezpečenia, ktoré rozlišuje medzi pôsobnosťou Sociálnej poisťovne, ústredie a jej jednotlivých pobočiek v oblasti sociálneho zabezpečenia v prípade súbehu zamestnaneckej činnosti v dvoch alebo vo viacerých odlišných členských štátoch Európskej únie.

14. V neposlednom rade žalobca poukázal na obsah práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy, ktorá nespočíva len v tom, že osobám nemožno brániť v uplatnení práva alebo ich diskriminovanosť pri jeho uplatnení. Jeho obsahom je aj zákonom upravené relevantné konanie súdov. Každé konanie súdu, ktoré je v rozpore so zákonom, je porušením ústavou zaručeného práva na súdnu ochranu (II.ÚS 26/94). K odňatiu práva na súdnu ochranu v zmysle čl. 4 ods. 1 Ústavy preto dochádza aj vtedy, ak sa niekto („každý“) domáha svojho práva na súde, ale súdna ochrana tomu právu nie je priznaná alebo nemôže byť priznaná v dôsledku konania súdu, ktoré je v rozpore so zákonom (III.ÚS 7/08). To, že právo na riadne odôvodnenie súdneho rozhodnutia patrí medzi základné zásady spravodlivého súdneho procesu, vyplýva aj z ustálenej judikatúry Európskeho súdu pre ľudské práva. Judikatúra tohto súdu nevyžaduje, aby na každý argument strany, aj na taký, ktorý je pre rozhodnutie bezvýznamný, bola daná odpoveď v odôvodnení rozhodnutia. Ak však ide o taký argument, ktorý je pre rozhodnutie rozhodujúci, vyžaduje sa špecifická odpoveď práve na tento argument (Ruiz Torria C Španielsko z 9. decembra 1994). Z práva na spravodlivé konanie vyplýva aj povinnosť súdu zaoberať sa účinne námietkami, argumentmi a návrhmi na vykonanie dôkazov strán s výhradou, že majú význam pre rozhodnutie (Kraska C. Španielsko z 29. apríla 1993).

III.

15. Žalovaná vo svojom vyjadrení ku kasačnej sťažnosti žalobcu sa plne stotožnila s názorom krajského súdu, považujúc právny názor žalobcu prezentovaný v odvolaní za nesprávny. Navrhoval, aby kasačný súd potvrdil uznesenie Krajského súdu v Prešove zo 16. marca 2017, č.k. 14Scud/2/2015-199.

16. Citujúc dikciu ustanovenia § 181 ods. 1 a 4 SSP poukázala na uplynutie zákonnej lehoty na podanie

žaloby zo dňa 17. septembra 2015, doručenej krajskému súdu dňa 22. septembra 2015.

IV.

17. Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd kasačný (§ 11 písm. g/ SSP) preskúmal napadnuté uznesenie krajského súdu bez pojednávania v súlade s § 455 SSP a dospel k záveru, že kasačná sťažnosť bola podaná nedôvodne, a preto je potrebné kasačnú sťažnosť ako nedôvodnú zamietnúť.

18. Podľa § 199 ods. 3 SSP, ak nie je v tejto hlave ustanovené inak, použijú sa na konanie v sociálnych veciach ustanovenia o konaní o všeobecnej správnej žalobe.

19. Podľa § 179 ods. 1, 3, 7 SS, ak správnu žalobu podá niekto, kto tvrdí, že mu rozhodnutie orgánu verejnej správy alebo opatrenie orgánu verejnej správy nebolo doručené, hoci sa s ním ako s účastníkom administratívneho konania malo konať (ďalej len "opomenutý účastník"), správny súd overí správnosť tohto tvrdenia a skutočnosť, či od vydania napadnutého rozhodnutia alebo opatrenia neuplynuli viac ako tri roky, a ak sú tieto podmienky splnené, uznesením rozhodne, že orgán verejnej správy je povinný doručiť opomenutému účastníkovi vo veci vydané rozhodnutie alebo opatrenie. Doručením uznesenia správneho súdu podľa odseku 1 orgánu verejnej správy sa zo zákona odkladajú účinky napadnutého rozhodnutia alebo opatrenia, a to až do právoplatnosti rozhodnutia o riadnom opravnom prostriedku, ak osobitný predpis upravujúci konanie pred orgánom verejnej správy jeho podanie proti napadnutému rozhodnutiu alebo opatreniu pripúšťa. V takom prípade je opomenutý účastník oprávnený na podanie riadneho opravného prostriedku v lehote a za podmienok ustanovených osobitným predpisom a orgán verejnej správy je povinný o tomto riadnom opravnom prostriedku konať a rozhodnúť. Ak sa správny súd nestotožní s tvrdením opomenutého účastníka, vo veci ďalej koná.

20. Podľa § 7 písm. a/ SSP správne súdy nepreskúmajú právoplatné rozhodnutia orgánov verejnej správy a opatrenia orgánov verejnej správy, ak účastník konania pred ich právoplatnosťou nevyčerpal všetky riadne opravné prostriedky, ktorých použitie umožňuje osobitný predpis; povinnosť vyčerpať všetky riadne opravné prostriedky sa nevzťahuje na prokurátora a zainteresovanú verejnosť, ak táto nebola na podanie riadneho opravného prostriedku oprávnená,

21. Podľa § 181 ods. 1 SSP fyzická osoba alebo právnická osoba musí správnu žalobu podať v lehote dvoch mesiacov od oznámenia rozhodnutia orgánu verejnej správy alebo opatrenia orgánu verejnej správy, proti ktorému smeruje, ak tento zákon alebo osobitný predpis neustanovuje inak.

22. Podľa § 181 ods. 4 SSP zmeškanie lehoty podľa odsekov 1 až 3 nemožno odpustiť.

23. Podľa § 98 ods. 1 písm. d/ a g/ SSP správny súd uznesením odmietne žalobu, ak bola podaná oneskorene alebo je neprípustná.

24. Podľa § 461 SSP kasačný súd zamietne kasačnú sťažnosť, ak po preskúmaní zistí že nie je dôvodná.

25. Preskúmaním spisového materiálu kasačný súd zistil, že žalobou doručenou Krajskému súdu v Prešove sa žalobca domáhal preskúmania zákonnosti postupu a rozhodnutia Sociálnej poisťovne, pobočka Svidník č. 700-4160-53/2013-SL zo dňa 08.08.2013. V súvislosti s doručením rozhodnutia, ktoré žiadal krajským súdom preskúmať, poukázal na povinnosť sociálnej poisťovne rozhodnutie doručiť. Toto sa tak v danom prípade nestalo z dôvodu, že rozhodnutie Sociálnej poisťovne, pobočka Svidník prevzala sestra žalobcu. Krajský súd konanie o žalobe o preskúmanie zákonnosti postupu a rozhodnutia Sociálnej poisťovne, pobočka Svidník č. 2115-15/2014-SK zo dňa 17.04.2014 podľa § 99 písm. b/ SSP zastavil. Proti uzneseniu správneho súdu podal žalobca kasačnú sťažnosť.

26. Kasačný súd posudzujúc charakter rozhodnutia, ktorého preskúmania sa žalobca žalobou doručenou

krajskému súdu domáhal zistiť, že Sociálna poisťovňa pobočka Svidník rozhodla podľa § 178 ods. 1 písm. a/ bod prvý zákona č. 461/2003 Z.z. o sociálnom poistení vo veci žalobcu K. tak, že mu nevzniklo povinné nemocenské poistenie, povinné dôchodkové poistenie a povinné poistenie v nezamestnanosti ako zamestnancovi zamestnávateľa C. Z. A. - EUROPROFIT od 01.10.2012 podľa slovenskej legislatívy.

27. Podľa § 212 ods. 1 zákona č. 461/2003 Z.z. o sociálnom poistení rozhodnutie sa účastníkovi konania oznamuje doručením rozhodnutia, ak tento zákon neustanovuje inak. Deň doručenia rozhodnutia je deň jeho oznámenia.

28. Podľa § 212 ods. 3 zákona č. 461/2003 Z.z. rozhodnutie sa účastníkovi konania oznamuje doručením rozhodnutia do vlastných rúk alebo poštou ako doporučená zásielka s doručenkou a poznámkou "do vlastných rúk". Do vlastných rúk sa doručujú rozhodnutia

- a) o nepriznaní dávky, odňatí dávky, znížení dávky alebo o zastavení výplaty dávky,
- b) o uložení povinnosti vrátiť neprávom vyplatené sumy na dávke,
- c) o poistnom, o príspevku na starobné dôchodkové sporenie, 1) o uložení pokuty a penále,
- d) o prerušení konania,
- e) o zastavení konania.

29. Skutkové okolnosti vyplývajúce z obsahu spisov a z vyjadrení účastníkov konania v danej veci preukazujú, že právnou otázkou, ktorú rieši rozhodnutie Sociálnej poisťovne, pobočka Svidník, číslo 700-4160-53/2013-SL zo dňa 08.08.2013 je existencia či neexistencia poistného vzťahu, o ktorom rozhodla Sociálna poisťovňa, pobočka Svidník podľa § 178 zákona č. 461/2003 Z.z. zaradenej do tretej časti štvrtej hlavy zákona. Zákon o sociálnom poistení pri rozhodnutí o vzniku, prerušení konania a zániku sociálneho poistenia doručovanie do vlastných rúk nevyžaduje. Z doručenky, na ktorú v žalobe poukazuje aj sám žalobca možno konštatovať, že osoba, ktorá rozhodnutie za žalobcu prevzala, bola ochotná ho prevziať a odovzdať adresátovi. Za danej situácie pre nesplnenie procesnej podmienky mal správny súd žalobu doručенú krajskému súdu podľa § 98 ods. 1 písm. d/ SSP ako oneskorene podanú odmietnuť.

30. Vzhľadom na uvedené dôvody považoval kasačný súd kasačnú sťažnosť za nedôvodnú a rozhodol podľa § 461 SSP tak, že kasačnú sťažnosť zamietol.

31. O trovách kasačného konania rozhodol kasačný súd podľa § 167 ods. 1 a § 168 v spojení s § 467 ods. 1 SSP a nepriznal účastníkom náhradu trov tohto konania. Žalobca v tomto konaní úspech nemal a žalovanému právo na náhradu trov v konaní pred správnymi súdmi neprináleží.

32. Senát Najvyššieho súdu Slovenskej republiky v danej veci rozhodol pomerom hlasov 3:0 (§ 3 ods. 9 zákona č. 757/2004 Z.z. o súdoch a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení účinnom od 1. mája 2011).

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu opravný prostriedok nie je prípustný.